

MESTNA OBČINA CELJE

MESTNI SVET
MESTNE OBČINE CELJE

ODDELEK ZA DRUŽBENE
DEJAVNOSTI
Trg celjskih knezov 9
3000 Celje
T 03 42 65 860
F 03 42 65 862
druzbene-dejavnosti@celje.si
www.celje.si
DŠ 56012390

ZADEVA: Odgovor na svetniško vprašanje glede dostopnosti Stare grofije za gibalno ovirane obiskovalce

Spoštovani,

Član Mestnega sveta Mestne občine Celje Matej Lednik je na 6. redni seji Mestnega sveta Mestne občine Celje dne 28.5.2019, podal vprašanje glede dostopnosti Stare grofije za gibalno ovirane obiskovalce.

Posredujemo odgovor direktorja Pokrajinskega muzeja Celje z dne 18.6.2019.

Lep pozdrav.

Oprešnik

Tanja Oprešnik
višja svetovalka

Polona Ocvič
vodja oddelka

Celje, 19. junij 2019
Številka: 619-1/2019
Zveza: 011-6/2019

Številka: 1/193.1-19

Datum: 18. 6. 2019

Mestna občina Celje
Oddelek za družbene dejavnosti
Trg Celjskih knezov 9

3000 Celje

Pokrajinski muzej Celje
Trg Celjskih knezov 8
3000 Celje
Slovenija

T: +386 (0)3 42 80 950
GSM: +386 (0)41 662 907
info@pokmuz-ce.si
www.pokmuz-ce.si

ZADEVA: Odgovor na svetniško vprašanje gospoda Mateja Lednika o dostopnosti muzejskih zbirk v Stari grofiji

Spoštovani,

v Pokrajinskem muzeju Celje se zavedamo problema dostopnosti muzejskih prostorov invalidom, gibalno oviranim in starejšim obiskovalcem. V Knežjem dvoru tega problema nimamo, se pa že vrsto let soočamo s tem problemom v Stari grofiji. Dvorana pod Celjskim stropom, ki služi tudi kot prostor za javne prireditve in poroke, je nedostopna invalidom, gibalno oviranim in težko dostopna starejšim obiskovalcem, skupaj z njo pa tudi celotna Kulturnoumetnostna zgodovinska zbirka. Po odkritju enkratnih rimskih fresk na Muzejskem trgu, ki jih je Ministrstvo za kulturo RS prepoznalo kot najdbo posebnega pomena, je padla odločitev o predstavitvi teh najdb v primarni legi – *in situ*. V sodelovanju z Mestno občino Celje je bila s strani Pokrajinskega muzeja Celje naročena idejna rešitev zaščite in prezentacije fresk. Kot najbolj smiselna se je pokazala izgradnja podzemnega prostora z nadstrešitvijo iz prefabriciranih betonskih elementov pod samim trgom ter povezava novega razstavišča s kletnimi prostori Stare grofije, kjer že stoji notranji del rimskega lapidarija.

V želji, da bi gradbena dela v lapidariju potekala sočasno z izgradnjo dvigala smo dne 15. 01. 2019 na ZVKDS OE Celje, predložili Vlogo za pridobitev predhodnega mnenja o sprejemljivosti izgradnje dvigala ob vzhodni fasadi Stare grofije (na par.št. 2430 in 2431, k.o. Celje).

Na našo pobudo smo s strani ZVKDS OE Celje dobili negativen odgovor (št. dopisa: EG-4837/2001-47, z dne: 27. 2. 2019), v katerem je navedenih vrsta netočnosti in nepoznavanja gradbene zgodovine tako Stare grofije kot tudi prostora okoli nje.

V muzeju smo se na ta dopis odzvali tako, da smo argumentirano zavrnil trditve ZVKDS OE Celje s katerimi nasprotujejo izgradnji dvigala na vzhodni strani Stare grofije in s pozivom generalni konservatorju dr. Robert Peskarju, da v skladu s pooblastili, ki jih ima, poda predlog direktorju ZVKDS o imenovanju strokovne komisije, ki bo – upoštevajoč vse navedene argumente, ponovno preučila našo vlogo.

Argumenti, ki jih v svojem odklonilnem mnenju (št. dopisa: EG-4837/2001-47, z dne: 27. 2. 2019) navaja Strokovni kolegij ZVKDS OE Celje, so po našem mnenju sporni, enako kot tudi predlog rešitve s postavitvijo dvigala v notranjščino vzhodnega trakta grofije (v Gallovo sobo). Med gradnjo povezovalnih hodnikov med novim razstaviščem in lapidarijem, se je potrdilo, da sta vzhodni in južni trakt

Davčna številka: 94566895
Matična številka: 5051619000
Podračun pri UJP Žalec:
01211-6030375663

Pokrajinski muzej Celje
Trg Celjskih knezov 8
3000 Celje
Slovenija

T: +386 (0)3 42 80 950
GSM: +386 (0)41 662 907
Info@pokmuz-ce.si
www.pokmuz-ce.si

različno grajena oz. da je vzhodni trakt morda celo starejši od južnega in je bil arkadni hodnik nanj prislonjen kasneje. Pri gradnji Stare grofije ob koncu 16. stoletja so se namreč oprli tako na starejše – srednjeveške, kot tudi na rimske zidove, kar pripelje do zaključka, da so vsi posegi v samo strukturo grofije statično izjemno tvegani in zahtevajo obsežna predhodna zaščitna dela, ki pa bodo pustila na objektu – predvsem v njeni notranjosti, trajne posledice. V nadaljevanju navajamo naše odgovore na trditve ZVKDS OE Celje, ki potrjujejo naše trditve:

1

Trditev (2. stavek v 15. odstavku navedenega dopisa), ki se glasi: *"Vzhodna fasada grofije se je do danes ohranila v izvorni podobi, na njej se tako obsežni izsidki niso pojavljali in bi zato pozidava predlaganega dvigala bistveno spremenila varovano zunanjo podobo objekta, avtentičnost stavbnih sestavin, gabarite ter značilno pojavnost objekta v prostoru"*, ne zdrži strokovne ocene. Če pogledamo že *"Posestno in gradbeno zgodovino Celja"* iz leta 1957 v njej Janko Orožen navaja, da je bilo treba *"...že kar v početku obnoviti del vzhodne in del zahodne zunanje stene, ki ju je porušila bomba."*

Ravno tako Jože Curk v svojem članku *Stara grofija*, ki je izšel v Celjskem zborniku leta 1958, na strani 190 navaja: *"Vzhodna fasada... je med zadnjo vojno najbolj trpela in je bila v letih 1945 in 1946 deloma sploh nanovo pozidana, pri čemer so v nadstropju zazidali dve večji kasnejši okni ter mesto njih odprli manjše prvotno okno"* in nadalje na strani 197: *"Okna te fasade so danes večinoma predelana."*

Da se je izgled vzhodne fasade Stare grofije skozi čas precej spreminjal priča predvsem originalen načrt fasade iz leta 1957 (en izvod v arhivu PMC), ki je nastal pred zadnjo veliko prenovo objekta, in kjer so prikazane vse vidne prezidave.

Dobro vidna je vzhodna fasada grofije tudi na že objavljeni sliki V. Gurnika *"Pogled na Staro grofijo"* iz leta 1843 (inv.št. PMC, S/57). Na njej je pozidan balkon oz. erker, ki ga omenja tudi Curk v svojem članku na strani 201 z besedami: *"Odprto puščam tudi vprašanje, kdaj sta nastala erkerja, ki ju kažejo slike in načrti iz 19. stoletja... Okoli leta 1870 sta oba erkerja še obstajala..."*, nadalje na strani 203: *"v vzhodnem traktu...prebili manjša vrata na novo narejeni leseni balkon na vzhodni strani trakta"* in nadalje: *"V letih 1926 in 1927...odstranili leseni balkon na vzhodni fasadi, dostop nanj pa zazidali."*

2

Trditev (3. stavek v 15. odstavku navedenega dopisa), da bi *"prezidava predvidena na vizualno izpostavljeni vzhodni fasadi, ki meji na javni prehod med območjem Okopov in varovano vrtnoarhitekturno dediščino Savinjskega obrežja, kar je v nasprotju z varstveni režimom za naselbinski spomenik, ki varuje parcelacijo naselja in odprte javne površine,"* je ravno tako sporna. Na mestu kjer je danes prehod, ki vodi iz ulice Na okopih do Savinjskega nabrežja, je namreč vse do leta 1944 stala stanovanjska stavba, ki jo je med drugo svetovno vojno uničila zavezniška bomba in se je v nekem obdobju celo dotikala vzhodne fasade Stare grofije. Dokaz za to so številne upodobitve, ki jih je že leta 1980 zbral in objavil dr. Ivan Stopar v knjigi *Stare celjske upodobitve* (glej predvsem št. 24, 44, 69, 74, 78, 82), stare fotografije ter katastrski načrti.

Davčna številka: 94566895
Matična številka: 5051819000
Podrečun pri LUP Zalec:
01211-6030375663

Ob vsem navedenem tudi sklepamo, da na tem mestu ne gre za poseg v varovano vrtnoarhitekturno dediščino, saj tu do 50-tih let prejšnjega stoletja ni bilo niti zelenice.

3

Trditev (4. stavek v 15. odstavku navedenega dopisa) "*S svojo pojavnostjo v prostoru bi načrtovani izžidek trajno spremenil varovano južno silhueto starega Mestnega jedra in zakril pogled na višinsko dominantno cerkve Marijinega vnebovzetja*" ne drži, saj cerkev Marijinega vnebovzetja od tu ni vidna. Kot dokaz prilagamo fotografiji sedanjega stanja – s pogledom iz Savinjskega nabrežja proti vzhodni fasadi Stare grofije.

Prav tako bi bil prizidek za dvigalo z južne in severne strani zakrit s krošnjami že rastočih dreves in po potrebi dodatno poraščen z zelenjem; tako bi bil precej neopazen in s tem nemoteč za sprehajalce, ki uporabijo ta sekundarni prehod do Savinjskega nabrežja.

4

Predvsem je sporno mnenje strokovnega kolegija ZVKDS OE Celje (19. odstavek navedenega dopisa), kjer predlaga kot edino možno lokacijo za postavitev dvigala: "*... v notranjščino vzhodnega trakta grofije (v Gallovo sobo)*" in meni, da le-ta "*ne bi negativno vplivala na varovane vrednote umetnostno-arhitekturnega spomenika in bi še vedno omogočala funkcionalno izrabo prostora za prezentiranje muzejskih vsebin*". Naj spomnimo, da gre za del grofije, ki je obokan v kletnih, pritličnih in nadstropnih prostorih. Preboj skozi oboke je že sam po sebi statično problematičen, kar ugotavlja v svojem dopisu tako statik g. Tomaž Klančnik, kot tudi že gradbeniki, ki so obnavljali grofijo v 18. stoletju; J. Curk v omenjeni publikaciji namreč navaja: "*Mogočni opornik zgrajen iz kamna in opeke, je tudi kasnejši dodatek, ki naj bi zaustavil razgon obokov v tem delu stavbe*". Gre namreč za neke vrste kontrafor, ki je bil v 18. stoletju prizidan vzhodni fasadi grofije (viden na originalnem načrtu vhodne stene Stare grofije in na tlorisu objekta v omenjenem članku J. Curka) ravno zaradi težav s statiko objekta na tem mestu. Po obnovi Stare grofije v 50-tih letih prejšnjega stoletja je bil opornik odstranjen, pri arheoloških raziskavah v okviru obnove Muzejskega trga (med leti 2016-2019), pa smo ponovno odkrili njegove temelje.

Po mnenju statika je sicer oboke možno prebiti, vendar so pripravljala dela in poseg v substanco grofije nepovratni. Zaradi statične konsolidacije prebitega oboka bi bilo namreč potrebno celoten prostor pod tlemi sidrati skozi vse obstoječe stene, kar pomeni posege tudi pod tla v sosednjih prostorih in pod tla arkadnega hodnika v nadstropju. Ravno tako bi bilo potrebno posegati v stene sosednjih sob, s čimer bi bile freske na teh stenah resno ogrožene, če ne celo delno uničene. Spomnimo: severno od Gallove sobe je t.i. Vrtna soba, v kateri so bogato poslikane stene s poslikavami v *secco* tehniki iz sredine 18. stoletja. Nastale so po naročilu grofov Thurn-Valsassina, naslikal pa jih je neznani slikar v za tisti čas značilnem stilu in po zgledu francoskega slikarja Nicolasa Lancreta (1690-1743). Nad trenutnim stropom Vrtna soba se skriva še starejši lesen strop, kar kaže na to, da je tu ohranjena tudi renesančna faza grofije. Soba, ki se nahaja južno od Gallove, je ravno tako poslikana z delno ohranjenimi baročnimi freskami (datiranimi v konec 17. in začetek 18. stoletja).

Poljudski muzej Celje
Trg Celjskih knezov 8
3000 Celje
Slovenija

T: +386 (0)3 42 80 950
GSM: +386 (0)41 662 907
Info@pokmuz-ce.si
www.pokmuz-ce.si

Davčna številka: 94566895
Matična številka: 5051819000
Podračun pri UJP Zalec:
01211-6030375663

5

Sledi trditev (17. odstavek navedenega dopisa), da "Ob presoji dopustnosti izgradnje zunanjega dvigala ne gre zanemariti tudi dejstva, da ne strokovna ne laična javnost tovrstnih rešitev v historičnih urbanih središčih načelno ne odobrava in da se posledično v medijih sprožajo polemike, zakaj je pristojna strokovna služba za varstvo kulturne dediščine dopustila tovrstne posege v prostor", ki nima prave podlage. Niti strokovna in še manj laična javnost še nista podali svojega mnenja glede izgradnje dvigala na vzhodni fasadi Stare grofije. V muzeju smo na to temo pripravljeni pripraviti strokovni posvet, da bi dobili mnenje zgodovinarjev, umetnostnih zgodovinarjev, arhitektov in tudi mnenje uporabnikov (invalidskih organizacij). Smo pa o tem kaj si misli laična javnost, s podpisovanjem peticije vprašali občane. Odziv na peticijo je bil nad pričakovanji velik, saj smo v treh dneh podpisovanja Peticije za izgradnjo dvigala na vzhodni strani Stare grofije zbrali več kot 500 podpisov!

Ob vsem navedenem verjamemo, da bo zmagal zdrav razum in bomo v kratkem lahko začeli z deli s katerimi bomo omogočili ogled Dvorane pod Celjskim stropom in razstavišča z rimskimi freskami vsem, ki bi si ta dva celjska bisera želeli ogledati.

Lep pozdrav!

Direktor PMC
Stane Rozman, prof. zgod.

Pokrajinski muzej Celje
Trg Celjskih knezov 8
3000 Celje
Slovenija

T: +386 (0)3 42 80 950
GSM: +386 (0)41 662 907
info@pokmuz-ce.si
www.pokmuz-ce.si

Davčna številka: 94566895
Matična številka: 5051819000
Podračun pri UJP Žalec:
01211-6030375663